

Sygn. akt I Ca 314/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Iwona Podwójniak

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa W. W. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą W. M. Ogólnobudowlane (...)

przeciwko H. Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 13 maja 2015 roku, sygnatura akt IC 885/14

1. oddała apelację;
2. zasądza od pozwanej H. Ł. na rzecz powoda W. W. 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 314/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty z dnia 30 września 2014 roku wydany w sprawie I Nc 1020/14, w którym orzekł, że pozwana H. Ł. w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu ma zapłacić powodowi W. W. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) kwotę 11 441,70 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty wraz z kwotą 2 561 zł z tytułu kosztów postępowania, w tym kwotą 2 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

Powód prowadzi hurtownię budowlaną.

Latem 2013 roku zaczął dostarczać materiały pozwanej – na remont dworku. Nie były sporządzane potwierdzenia odbioru towaru. Powód spisywał dostarczany asortyment na kartkach.

W sierpniu 2013 roku pozwana wpłaciła powodowi dwukrotnie po 1 000 zł, ponadto w dniu 10 września kwotę 800 zł oraz w dniu 25 października kwotę 3 000 zł – otrzymując pokwitowania – dowody KP.

Dostawy trwały do października 2013 roku. Powód na bieżąco reagował na zastrzeżenia co do jakości towaru – wymieniał towar na niewadliwy.

Kiedy po zakończeniu dostaw powód zwrócił się do pozwanej o zapłatę pozostałej części ceny, pozwana wskazała, że oczekuje na pieniądze za kruszywo wydobywane z jej działki przez firmę (...).

W takiej sytuacji w dniu 27 listopada 2013 roku powód wystawił fakturę przelewową VAT nr (...) na kwotę 14 441,70 zł obejmującą materiały budowlane, za które nie otrzymał należności. W pozycji „zapłacono” odnotował „0,00”, zaś w pozycji „pozostaje” odnotował „14 441,70 zł”. Płatność określił do dnia 30 listopada 2013 roku.

Z uwagi na to, że powód nie otrzymał od pozwanej jednoznacznej deklaracji czy na dostarczone jej wcześniej materiały ma być wystawiona faktura VAT, w dniu 30 grudnia 2013 roku w celu rozliczenia stanu magazynowego wystawił taką fakturę – nr (...) na kwotę 5 900,07 zł. Na poczet ceny z tej faktury powód zaliczył cztery wpłaty w łącznej wysokości 5 800 zł dokonane przez pozwaną w okresie od sierpnia do października 2013 roku. W konsekwencji tego w treści dokumentu powód określił formę płatności „gotówka”, a w pozycji „zapłacono” odnotował „5 900,07 zł”.

W dniu 31 stycznia 2014 roku powód wręczył pozwanej fakturę VAT nr (...). Pozwana nie kwestionowała dokumentu i złożyła na nim podpis, wręczając powodowi kwotę 2 000 zł, co zostało odnotowane na fakturze.

W dniu 14 marca 2014 roku pozwana na poczet faktury nr (...) zapłaciła powodowi 1 000 zł.

Łącznie na poczet dostarczonych przez powoda materiałów pozwana uiściła kwotę 8 800 zł.

Pozwana wskazywała powodowi, że pieniądze na zapłatę będzie miała z tytułu wynagrodzenia za kruszywo od firmy (...). Pozwana wstępnie wyraziła zgodę na przekazanie przez firmę (...) powodowi kwoty 11 600 zł – na poczet zadłużenia z faktury VAT. Został przygotowany projekt trójstronnego porozumienia. Ostatecznie pozwana odmówiła podpisu – miała zastrzeżenia co do tytułu jej wiarygodności od firmy (...), z której miał zaspokoić się powód.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że dał wiarę dokumentom prywatnym i urzędowym, wobec braku dowodów przeciwnych. Nie dał wiary zeznaniom pozwanej, że część materiałów z faktury nr (...) zwróciła do hurtowni. Jak wynika z zeznań świadków w miejsce wadliwych zostały dostarczone pozwanej materiały niewadliwe. Poza tym w zarzutach pozwana nie kwestionowała ilości dostarczonych materiałów, a jedynie fakt, że rozliczenie nie uwzględnia wpłat na kwotę 5 800 zł.

Faktura VAT nr (...), w której określone zostało zobowiązanie pieniężne pozwanej została przez nią podpisana i przyjęta. Jest rachunkiem zaakceptowanym przez dłużnika (art. 485 § 1 pkt 2 kpc) i stanowi tzw. niewłaściwe uznanie długu.

Mając na uwadze powyższe, sąd wskazał, że strony zawarły umowę sprzedaży. W okresie od sierpnia do października powód wydał pozwanej materiały budowlane, których uszczegółowienie i ceny zawierają faktury VAT (...). W tym samym czasie na poczet wykonania umowy pozwana uiściła powodowi kwotę 5 800 zł. Dłużniczka spełniając świadczenie nie wskazała, na poczet których konkretnie rzeczy świadczenie to ma być zaliczone jako cena nabycia. Dlatego wierzyciel mógł na podstawie art. 451 § 2 kc dokonać wyboru, co uczynił zaliczając całą sumę na poczet towarów wskazanych w fakturze VAT nr (...). W ten sposób do uregulowania pozostała należność w kwocie 14 441,70 zł ujęta w fakturze VAT nr (...). Podpisując ten dokument pozwana w sposób dorozumiany uznała swoje zadłużenie

wobec powoda. Na poczet tego zadłużenia pozwana uiściła kwotę 3 000 zł. Do zapłaty pozostało 11 441,70 zł z ustawowymi odsetkami od 1 grudnia 2013 roku.

Apelację złożyła pozwana. Zaskarżyła wyrok w całości. Zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia, a to:

- art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodu – dokonanie ustaleń sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i przyjęcie, że faktura VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2013 roku nie została zapłacona gotówką w tym dniu,

- art. 245 kpc poprzez pominięcie domniemania zgodności oświadczenia powoda zawartego w fakturze VAT nr (...), że zapłata nastąpiła gotówką w dniu 30 grudnia 2013 roku,

- art. 231 kpc poprzez błędne uznanie, że z faktu pokwitowania faktury VAT nr (...) z dnia 27 listopada 2013 roku wynika fakt zakupienia wszystkich wskazanych w tym dokumencie towarów,

- art. 6 kc poprzez błędne przyjęcie, że powód udowodnił, że pozwana zakupiła towary wyszczególnione w fakturze z nr (...), mimo że nie przedstawił dowodów wydania towaru

oraz

2. naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 451 § 2 kc poprzez wadliwe przyjęcie, iż ma w sprawie zastosowanie, podczas gdy w dacie dokonywania płatności, tj. w miesiącu sierpień-październik 2013 roku nie posiadała względem powoda długu, na który zapłata rzekomo została zaksięgowana, tj. na towary wyszczególnione w fakturze VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2013 roku,

- art. 481 § 1 kc poprzez jego zastosowanie, mimo iż na dzień 1 grudnia 2013 roku nie posiadała względem powoda zaległości.

Podnosząc powyższe pozwana wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości, bądź o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie na koszt pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył :

Apelacja pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia ustalenia Sądu pierwszej instancji oraz dokonaną ocenę prawną zgłoszonego roszczenia, czyniąc je integralną częścią swojego stanowiska i uznając za zbędne ich ponowne szczegółowe przytaczanie. W sytuacji bowiem gdy Sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji nie musi powtarzać dokonanych ustaleń. Tak jest w niniejszej sprawie. Dla porządku wskazać należy, że dowody załączone do apelacji zostały pominięte – strona mogła powołać je w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, a nie zostało wykazane, że potrzeba powołania się na nie wynika później (art. 381 kpc).

Skarżąca sformułowała w apelacji zarówno zarzuty naruszenia norm prawa materialnego, jak i norm prawa procesowego.

W pierwszym rzędzie należało odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, bowiem dopiero brak uchybień w tym zakresie stwarza możliwość dokonania oceny prawidłowości zastosowania norm prawa materialnego.

W przedmiotowej sprawie skarżąca zarzuciła naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania obejmujących ocenę materiału dowodowego.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy przeprowadził dowody i dokonał ich oceny w płaszczyźnie wiarygodności oraz mocy dowodowej nie wykraczając poza granice swobodnej oceny dowodów, określonej w przepisie art. 233 § 1 kpc.

Wskazany powyżej przepis uprawnia i zarazem obliguje Sąd do swobodnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie. Oznacza to, że Sąd jest uprawniony do samodzielnej oceny wiarygodności i mocy dowodowej materiału dowodowego według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Należy jednak podkreślić, że władza Sądu w tym zakresie jest limitowana wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 marca 1980 roku, II URN 175/79, OSNC 1980, nr 10, poz. 200; uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 czerwca 1999 roku, II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 15 lutego 2000 roku, III CKN 1049/99, LEX nr 51627). Zatem apelujący może zarzucić Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 233 § 1 kpc jedynie w przypadku sprzeczności poczynionych przez ten Sąd ustaleń z przepisami prawa, prawami logiki formalnej i zasadami doświadczenia życiowego. Nie może więc stanowić podstawy zmiany zaskarżonego orzeczenia jedynie polemika z ustaleniami dokonanymi przez Sąd, chociażby nawet bardziej prawdopodobna według twierdzeń skarżącego.

Pozwana wskazuje, że sąd przekraczając granice swobodnej oceny ustalił, że zapłata za fakturę nr (...) (w apelacji błędnie podano, że chodzi o fakturę nr (...)) nie została dokonana gotówką w dniu 30 grudnia 2013 roku. Zarzut powyższy pozwana wiąże z drugim zarzutem – naruszenia przepisu art. 245 kpc, tj. domniemania zgodności oświadczenia powoda zawartego w fakturze nr (...) (znowu błędnie określono numer), że zapłata za nią została dokonana gotówką w dniu 30 grudnia 2013 roku.

Oba zarzuty nie mają podstaw. Z treści oświadczenia powoda zawartego w wystawionej przez niego fakturze (...) wynika jedynie, że należność nią objęta (5 900,07 zł) została zapłacona gotówką. Natomiast – wbrew twierdzeniom apelacji – z treści dokumentu nie wynika, że zapłata nastąpiła w dniu 30 grudnia 2013 roku. Skoro zatem z treści dokumentu – faktury (...) nie wynika, że powód złożył oświadczenie, że zapłata nastąpiła gotówką w dniu 30 grudnia 2013 roku, to zarzut naruszenia normy przepisu art. 245 kpc nie jest uzasadniony.

W świetle materiału dowodowego i wywodów jak wyżej odnoszących się do przesłanek skuteczności zarzutu naruszenia normy przepisu art. 233 § 1 kpc, nie ma wystarczających przesłanek dla przyjęcia podstaw dla twierdzenia skarżącej, że zapłata za towar objęty fakturą (...) nastąpiła w dniu 30 grudnia 2013 roku. Należy podzielić racje wyłożone w tym zakresie w uzasadnieniu sądu pierwszej instancji, który w sposób rzetelny i prawidłowy uwzględnił w poczynionych ustaleniach faktycznych treść faktury, także drugiej faktury (...), a przeciwne twierdzenia pozwanej pozbawione są podstaw i oparte zresztą na mylnej identyfikacji obu tych dokumentów.

Nie może być również uznany zarzut naruszenia art. 231 kpc. W tym zakresie pozwana wskazuje na niezasadność stanowiska przyjętego przez Sąd pierwszej instancji, że z faktu pokwitowania odbioru faktury VAT (...) wynika, że zakupiła wszystkie wyszczególnione w niej towary, podczas gdy taki wniosek nie da się wyprowadzić z pozostałych dowodów.

Przepis art. 231 kpc stanowi podstawę dla przyjęcia domniemań faktycznych i uprawnia Sąd do uznania za ustalone faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów. Należy jednak podkreślić, że dyspozycja art. 231 kpc powinna znaleźć zastosowanie wyłącznie w braku bezpośrednich środków dowodowych albo gdy istnieją znaczne utrudnienia dla wykazania faktu, którego ustalenie jest możliwe przy zastosowaniu reguł logicznego rozumowania (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 19

lutego 2002 roku, IV CKN 718/00, LEX nr 54362; wyrok SN z dnia 5 grudnia 2007 roku, II PK 103/07, LEX nr 863973; wyrok SN z dnia 27 lipca 2010 roku, II CSK 119/10, LEX nr 603161; wyrok SN z dnia 2 grudnia 2010 roku, I CSK 11/10, LEX nr 737365; postanowienie SN z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 87/13, LEX nr 1448336; por. także wyrok SA w Katowicach z dnia 20 września 2012 roku, V ACa 286/12, LEX nr 1223191; wyrok SA w Warszawie z dnia 2 października 2012 roku, I ACa 341/12, LEX nr 1238214; wyrok SA w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2014 roku, I ACa 663/13, LEX nr 1425369).

W rozpatrywanej sprawie Sąd pierwszej instancji fakt zwrotu części materiałów i ich wymiany na niewadliwe ustalił na podstawie zeznań powoda oraz świadków W. K. i J. M., a nie w oparciu o wnioski przy zastosowaniu przepisu art. 231 kpc z innych przeprowadzonych w sprawie dowodów.

Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut naruszenia art. 6 k.c. W pierwszym rzędzie wskazać należy, że przepis art. 6 kc jest przepisem nie prawa formalnego, ale przepisem prawa materialnego; zarzut jego naruszenia nie może być podniesiony jako zarzut naruszenia prawa procesowego.

Artykuł 6 k.c. rozstrzyga o ciężarze dowodu w znaczeniu materialnoprawnym, wskazuje bowiem kogo obciążają skutki niewypełnienia obowiązku udowodnienia istnienia prawa. Do jego naruszenia dochodzi wtedy, gdy sąd orzekający przypisuje obowiązek dowodowy innej stronie, niż ta, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie miała miejsca.

W istocie rzeczy treść zarzutu skarżącej sprowadza się ponownie do zarzutu –mieszczącej się w domenie prawa procesowego – błędnej oceny dowodów.

Zgodnie z treścią przepisu art. 232 k.p.c., strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd Rejonowy słusznie stwierdził, iż strona powodowa wykazała zasadność i wysokość dochodzonego roszczenia. W. W. przedstawił fakturę VAT nr (...) z dnia 27 listopada 2013 roku, która została zaakceptowana przez pozwaną własnoręcznym podpisem, co – wbrew stanowisku skarżącej – wskazuje na uznanie przez nią należności wynikającej z zakupu wszystkich wyszczególnionych w tym rachunku materiałów. Należy również podnieść, na co zwracał także uwagę, dokonując oceny, sąd pierwszej instancji, że pierwotnie w toku postępowania H. Ł. w żaden sposób nie kwestionowała faktu otrzymania materiałów wyszczególnionych w fakturach zgodnie z zawartymi tam wskazaniem, a jedynie kwestionowała fakt braku zapłaty.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał, że postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji zostało przeprowadzone w sposób całościowy, logiczny oraz odpowiadający prawu – dzieląc i uznając za własne ustalenia faktyczne poczynione przez ten Sąd.

W odniesieniu do podniesionych przez apelującą zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Za bezzasadny należy uznać zarzut naruszenia art. 451 § 2 kc poprzez jego zastosowanie. Z przytoczonego przepisu wynika, że jeśli dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów nie wskazał, który z tych długów chce zaspokoić, a przyjął pokwitowanie, w którym wierzyciel zaliczył otrzymane świadczenie na poczet jednego z tych długów, dłużnik nie może już żądać zaliczenia na poczet innego długu. Pozwana podnosi jednak, że przepis ten nie mógł znaleźć zastosowania z uwagi na to, że dług wynikający z faktury VAT nr (...) powstał dopiero w grudniu 2013 roku, a więc wpłaty dokonane w okresie sierpień-październik 2013 roku nie mogły być na niego zarachowane, gdyż dyspozycja art. 451 § 2 kc nie dotyczy długu przyszłego.

W rozpatrywanej sprawie wykazano, że współpraca między stronami trwała w okresie sierpień-październik 2013 roku i to w tym okresie powód dostarczył pozwanej zakupione materiały. Umowa sprzedaży jest umową wzajemną i zgodnie z art. 488 § 1 kc w razie odmiennej umowy świadczenia stron nie muszą zostać spełnione jednocześnie. Towary w ramach umowy między stronami były dostarczane pozwanej w okresie od sierpnia do października 2013 roku i to wówczas powstało zobowiązanie pozwanej, a faktury VAT nr (...) jedynie dokumentowały ciężący na niej obowiązek zapłaty. Wobec tego, pozwana w dniu 30 grudnia 2013 roku miała względem powoda zobowiązania skonkretyzowane

w wymienionych wyżej fakturach, a powód, wobec braku dyspozycji pozwanej, miał prawo zaliczyć dokonane przez nią wpłaty na poczet faktury VAT nr (...). Dług z tej faktury powstał także w okresie sierpień-wrzesień 2013 roku, a nie w grudniu 2013 roku.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. Z przytoczonego przepisu wynika uprawnienie wierzyciela do żądania odsetek w razie opóźnienia dłużnika

w spełnieniu świadczenia, choćby nawet nie poniósł szkody. Nie budzi wątpliwości, że pozwana poprzez własnoręczny podpis uznała dług wynikający z faktury VAT nr (...)

z dnia 27 listopada 2013 roku. Termin płatności tego rachunku upływał w dniu 30 listopada 2013 roku, co jednoznacznie wynika z treści faktury. Pozwana nie spełniła swojego zobowiązania, a zatem od dnia następnego po dniu wymagalności, tj. od 1 grudnia 2013 roku powód może żądać odsetek ustawowych.

Wobec powyższego, należało uznać, że również ocena prawna dokonana przez Sąd pierwszej instancji była trafna.

W takim stanie rzeczy, na zasadzie przepisu art. 385 kpc, apelacja podlega oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.c. Koszty postępowania przed sądem drugiej instancji ponosi przegrywająca pozwana, która zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia swoich praw i swojej obrony, tj. koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1 200 zł (§ 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).